

Celovite rešitve za javne službe

INŠTITUT ZA JAVNE SLUŽBE

OBLIKOVANJE IN DOLOČANJE CEN OBVEZNIH OBČINSKIH JAVNIH SLUŽB VARSTVA OKOLJA

mag. Stanka Cerkvenik

VSEBINA

POLITIKA CEN KOMUNALNIH STORITEV

- Značilnosti izvajanja javnih služb
- Politika cen komunalnih storitev
- Nadzor cen komunalnih storitev

OBLIKOVANJE IN DOLOČANJE CEN KOMUNALNIH STORITEV

- Kako so regulirane cene komunalnih storitev?
- Kakšna je vloga občin?

STROKOVNE PODLAGE ZA PRESOJO UPRAVIČENIH STROŠKOV IZVAJANJA GJS

- Primerjalna analiza izvajanja obveznih občinskih javnih služb varstva okolja
- Kako drage so komunalne storitve

POLITIKA CEN KOMUNALNIH STORITEV

LOKALNA UREDITEV IN ORGANIZIRANOST KOMUNALNE DEJAVNOSTI V SLOVENIJI

ORGANIZIRANOST IN UPRAVLJANJE KOMUNALNE DEJAVNOSTI TRADICIONALNO POVEZANO Z LOKALNO UREDITVIJO

LOKALNO IZVAJANJE ORGANIZACIJSKO RAZDROBLJENO IN STROŠKOVNO ZAHTEVNO

Odločanje
za
zagotavljanje
komunalnih
storitev
odgovorne
občine

Lastništvo

komunalna
infrastruktura
v lasti občin

Prostorska
omejenost

izvajanje na
območju ene
ali več občin

Veliko
majhnih
lokalnih
izvajalcev
javnih služb

Domnevna
(ne)učinkovitost
izvajanja
komunalnih
storitev

OBČINSKE GOSPODARSKE JAVNE SLUŽBE VARSTVA ▶ OKOLJA DELUJEJO V POGOJIH NARAVNEGA MONOPOLA

Z občinskimi
gospodarskimi javnimi
službami se zagotavljajo
materialne javne dobrine:

trajno in nemoteno

v javnem interesu

zaradi zadovoljevanja javnih
potreb, kadar jih ni mogoče
zagotavljati na trgu

Analiza izvajanja javnih
storitev pogosto razkrije
neučinkovitosti:

izvajalci javnih storitev
delujejo v nekonkurenčnem
okolju

vpliv državne in lokalne
politike

Pri zagotavljanju javnih dobrin je pridobivanje dobička
podrejeno zadovoljevanju javnih potreb!

ZNAČILNOSTI NA PODROČJU ZAGOTAVLJANJA KOMUNALNIH STORITEV

Odsotnost konkurenčnih mehanizmov zahteva, da so v javnem sektorju prisotni različni modeli in mehanizmi regulacije:

ne glede na obliko zagotavljanja GJS sta potrebna dva regulacijska mehanizma:

za
preprečitev
izkoriščanja
monopol-
nega
položaja

spodbujanje
zmanjševanje
stroškov in
učinkovito
izvajanje
javnih
storitev

kontrola
kakovosti
zagotavlja
-nja
storitev

cenovni nadzor

ekonomski

ekonomsko
-politični

socialni

v Sloveniji

monopol-
omejeno
ekonomsko
uravnavanje
dejavnosti
preko trga

vpliv cen
komunalnih
storitev na
gospodarska
gibanja

vpliv na
življenjsko
raven
prebivalstva

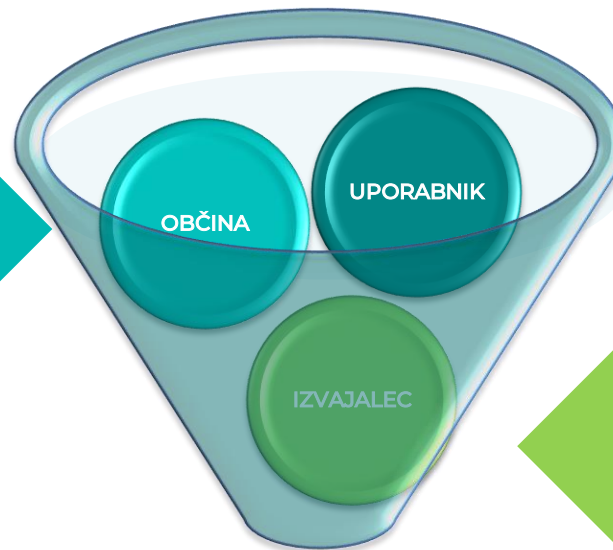
splošno
prepričanje, da
morajo biti
komunalne
storitve
uporabnikom
dostopne po
nizki ceni

**REGULACIJA CEN KOMUNALNIH
STORITEV V SLOVENSKEM
PROSTORU**

RAZLIČNI POGLEDI KLJUČNIH DELEŽNIKOV NA CENE KOMUNALNIH STORITEV

Kakovostne, stroškovno učinkovite in cenovno dostopne storitve

Nemotena in kakovostna oskrba po čim nižji ceni

Cena, ki pokriva stroške in zagotavlja razvoj podjetja

CENE KOMUNALNIH STORITEV

A background image showing a row of recycling bins in shades of blue and yellow. The bins are slightly out of focus, with the foreground bin being more prominent. A teal and yellow diagonal graphic element is in the top-left corner.

OBLIKOVANJE CEN KOMUNALNIH STORITEV

Konec leta 2012 je bila uveljavljena Uredba o metodologiji za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja – Uredba MEDO:

- oskrba s pitno vodo,
- odvajanje in čiščenje komunalne in padavinske odpadne vode,
- zbiranje določenih vrst komunalnih odpadkov,
- obdelavo določenih vrst komunalnih odpadkov in
- odlaganje ostankov predelave ali odstranjevanja komunalnih odpadkov

Pri oblikovanju cen javnih služb se upoštevajo standardi in ukrepi za opravljanje posamezne javne službe, kakor jih opredeljujejo državni in občinski predpisi za posamezno javno službo. Zaradi oblikovanja cen javnih služb je treba določiti:

- vrednost in obseg javne infrastrukture, ki se uporablja za opravljanje javnih služb,
- največji donos na vložena poslovno potrebna osnovna sredstva za izvajanje storitev javne službe.

Ceno storitve posamezne javne službe za območje občine predlaga izvajalec z elaboratom o oblikovanju cene izvajanja storitev javne službe in jo predloži pristojnemu občinskemu organu v potrditev.

**OBČINE, ODGOVORNE ZA
ZAGOTAVLJANJE KOMUNALNIH
STORITEV IN PRISTOJNE ZA
DOLOČANJE CEN, SE V PRAKSI
SOOČAJO Z DILEMO:**

Kako preveriti ustreznost elaborata o cenah storitev kot podlago za potrditev cene?

Kateri stroški izvajanja javne službe in v kolikšni višini so dejansko upravičeni?

(NE) STROKOVNE PODLAGE ZA REGULACIJO CEN GOSPODARSKIH JAVNIH SLUŽB VARSTVA OKOLJA V PRAKSI

PRIMERJAVA S SOSEDNJIMI OBČINAMI

Primerjava ne glede na pogoje in standard izvajanja javne storitve.

PRIMERJAVA Z „IZBRANO“ PRIMERLJIVIMI OBČINAMI

Izbor primerljivih občin po strokovno vprašljivi osnovi (mestne občine, občine s približno enakim številom prebivalcev...), ki ne zagotavlja primerljivosti.

PO „POLITIČNI“ PRESOJI

Glede na politično presojo sprejemljivosti cen pri uporabnikih.

STROKOVNE PODLAGE ZA REGULACIJO CEN JAVNIH SLUŽB VARSTVA OKOLJA

UREDBA MEDO

**PRIMERJALNA
ANALIZA**

**POGLOBLJENA
ANALIZA
IZVAJANJA**

Primerljiva
območja

Primerjava s
kazalniki
panoge

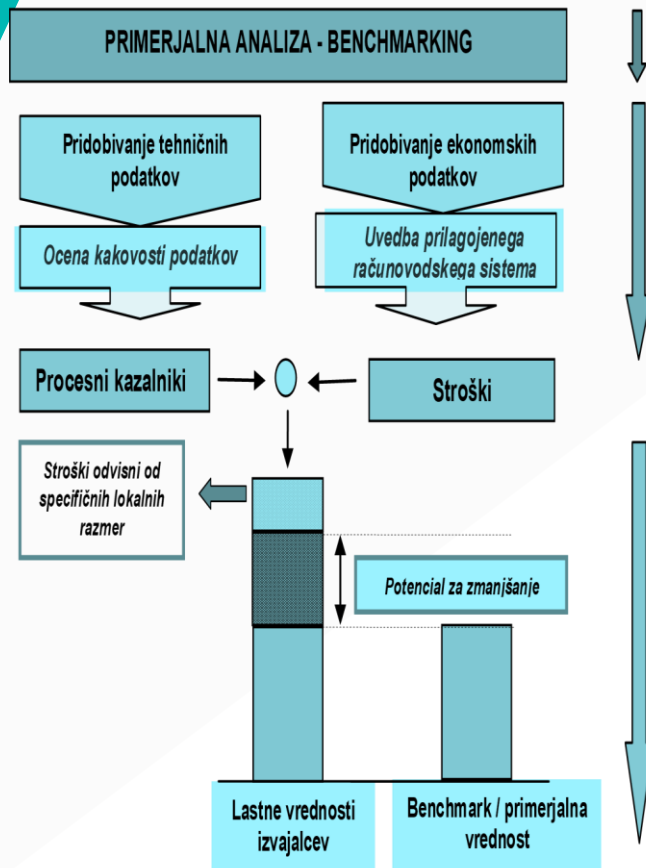
Za občine,
katerih
izvajalci
sodelujejo v
analizi

Individualno
za
posamezne
izvajalce oz.
posamezne
javne službe

**PRIMERJALNA ANALIZA
IZVAJANJA JAVNIH SLUŽB
VARSTVA OKOLJA**

PRIMERJALNA ANALIZA KOT OSNOVA ZA PRESOJO UČINKOVITOSTI IZVAJANJA GOSPODARSKIH JAVNIH SLUŽB

V okoliščinah monopolnega izvajanja lokalnih javnih služb je primerjalna analiza učinkovito orodje za presojo upravičenih stroškov.

- V okviru primerjalne analize se ustvarja navidezno konkurenčno okolje.
- Predpostavka, da bi morali biti izvajalci, ki izvajajo dejavnost v primerljivih pogojih, sposobni poslovati z enako stopnjo učinkovitosti, kot jo dosegajo drugi učinkoviti izvajalci.

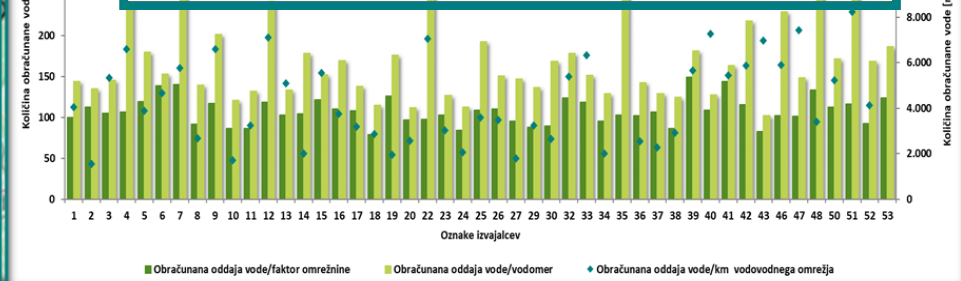
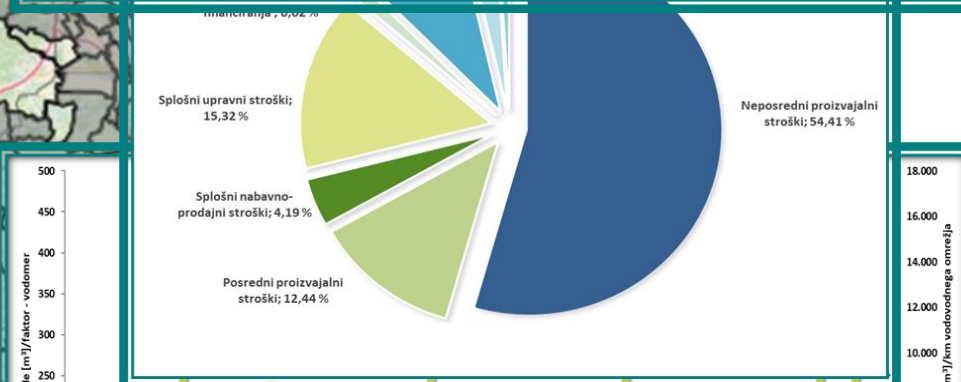
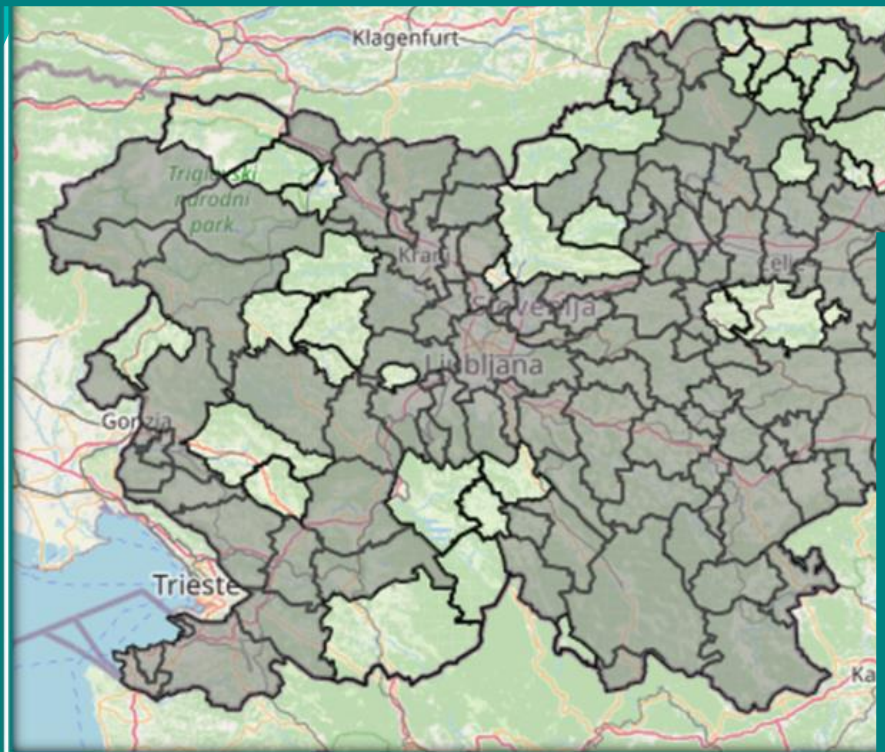
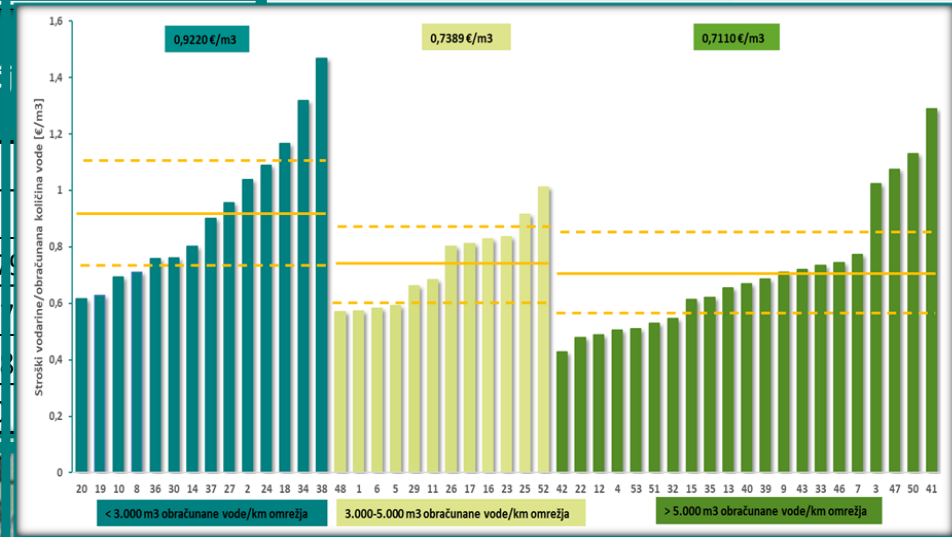
Metode primerjalne analize upoštevajo posebnosti, vezane na značilnosti oskrbovalnih območij posameznega izvajalca:

- brez upoštevanja se lahko izvajalcu pripiše neučinkovito izvajanje in nižji priznani stroški,
- razlog nedoseganja zahtevanih vrednosti pa je dejansko v različnih oz. zahtevnejših pogojih izvajanja dejavnosti.

Zagotovljeni enaki pogoji za ugotavljanje relativne učinkovitosti izvajanja javnih služb.

REZULTATI PRIMERJALNE ANALIZE

Karakteristični podatki	Izvajalci vključeni v analizo	Povprečje
Število izvajalcev vključenih v analizo	47	
Število oskrbovanih občin	158	3
Število oskrbovanih prebivalcev	1.625.207	34.570
Količina načrpane vode [v m ³]	151.375.971	3.220.000
Količina prodane vode [v m ³]	102.733.448	2.185.000
Dolžina vodovodnega omrežja (v km)	20.193	430

NAMEN IN CILJI PRIMERJALNE ANALIZE

REZULTATI

primerjava ključnih tehničnih in ekonomskih parametrov, ki vplivajo na stroškovno ceno storitev in možnost analize razlogov za ugotovljene razlike

CILJI

omogočiti ugotavljanje razlik v pogojih izvajanja posamezne javne službe, ki vplivajo na stroške izvajanja storitev

OSNOVNI NAMEN

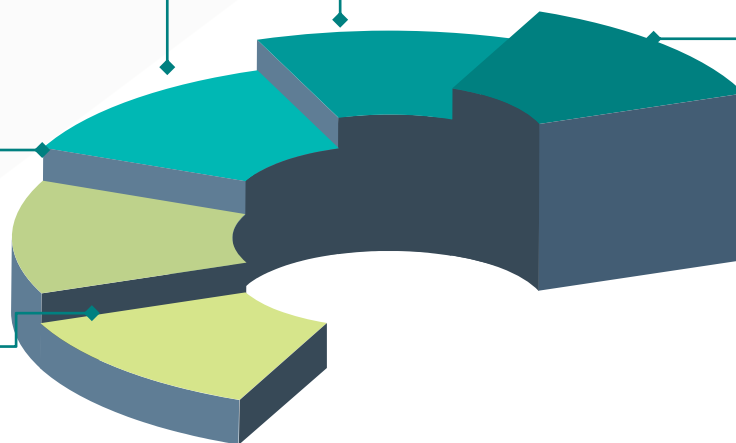
zagotoviti pregled tehničnih in ekonomskih pogojev izvajanja javnih služb za namene presoje upravičenih stroškov izvajanja komunalnih storitev

KORISTI ZA OBČINE IN IZVAJALCE

strokovna podlaga za presojo upravičenih stroškov in pojasnilo odstopanj ter argumentacije stroškov v postopku uveljavljanja cen storitev

KORISTI ZA OBČINE IN IZVAJALCE

primerjava z drugimi izvajalci omogoča analizo učinkovitosti izvajanja storitev ter izboljšave s tehnično-procesnega in stroškovnega vidika

KAKO DRAGE SO KOMUNALNE STORITVE?

KAKO DRAGE SO KOMUNALNE STORITVE?

v strukturi
izdatkov za
življenjske
potrebščine
3,2 %

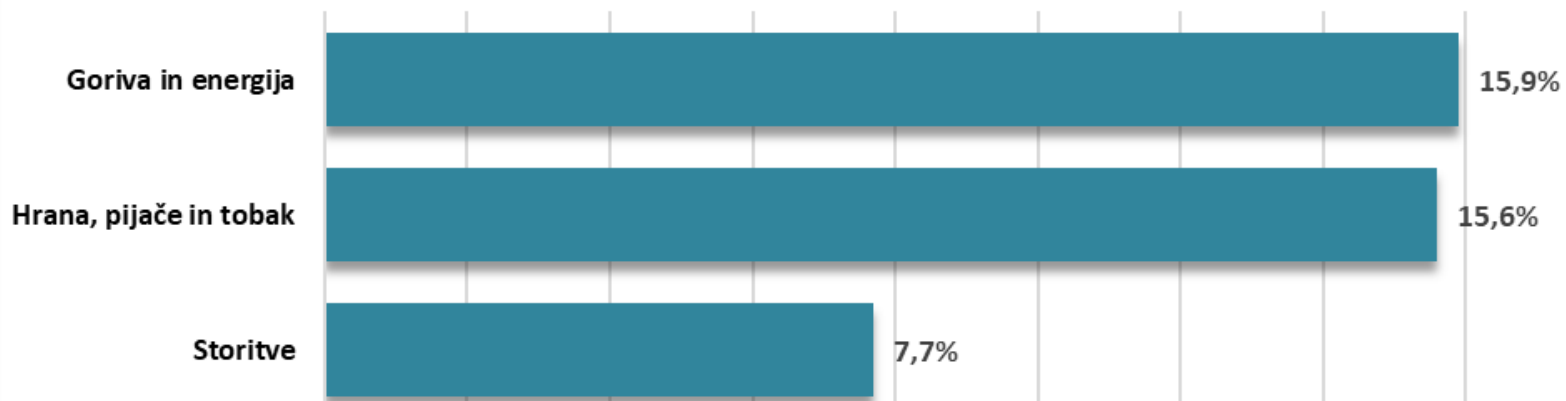
KAKO DRAGE SO KOMUNALNE STORITVE?

v strukturi
izdatkov za
življenjske
potrebščine
3,3 %

VPLIV INFLACIJE NA CENE KOMUNALNIH STORITEV

RAST CEN ŽIVLJENJSKIH POTREBŠČIN V LETU 2022

Inflacija prek višjih cen resursov vpliva tudi na komunalne storitve. Vpliv je različen in odvisen od tega, kaj se draži ter na kakšen strukturni delež v ceni posamezne storitve vpliva.

Struktura stroškovnih cen posameznih komunalnih storitev je različna in odvisna, ali gre za prevladujočo infrastrukturo ali storitveno javno službo, pomembni pa so tudi naravni, tehnično-tehnološki ter ekonomski pogoji, v katerih posamezni izvajalec izvaja javno službo.

Pri vseh pa imajo naraščajoči stroški energije, materiala, dela in zunanjih storitev pomemben vpliv.

Mag. **Stanka Cerkvenik**, univ. dipl. ekon.
strokovna direktorica

T: +386 41 821 821

E: stanka.cerkvenik@javne-sluzbe.si

INŠTITUT ZA JAVNE SLUŽBE

www.javne-sluzbe.si

